

Juhend loomapidajatele tapale saadetavate lammaste ja kitsede toiduohutusealase teatise täitmiseks

1. Sissejuhatus

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus EÜ nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid, kehtestab tapaloomi kasvatava isiku kohustuse tagada, et tapamajja saadetavate lammaste/kitsede kohta on tema poolt koostatud ja tapamajale esitatud toiduahela alane teave, mis sisaldab määruse EÜ nr 853/2004 II lisa III jaos esitatud miinimum teavet.

Üldjuhul esitatakse toiduohutuse alane teave loomapidaja poolt tapamajale koos tapaloomade partiiga ja juhtudel, kui tapaloomade terviseseisundist vmt põhjustel tulenevalt on tapamaja operaatoril oma töö ümberkorraldamiseks vaja eelnevat teavet sellise tapaloomade partii saabumisest.

Käesolev juhend on koostatud vastava teabe esitamiseks kasutatava dokumendi näidisvormi (edaspidi: teatis) täitmiseks.

Juhend on koostatud eelkõige loomapidajatele, eesmärgiga lihtsustada ülalnimetatud määruse sätete rakendamist.

2. Üldised juhised teatise koostamiseks ja säilitamiseks:

Iga tapale saadetavate lammaste/kitsede partii kohta tuleb loomapidajal, toiduohutusealase teabe edastamiseks tapamajale, täita vastav teatis. Eestis asuvale tapamajale koostab loomapidaja teatise vormil „Loomapidaja toiduohutusealane teatis tapale saadetava lamba- või kitsepartii kohta“. Kui tapaloomade partii koosneb nii kitsedest, kui lammastest, siis tuleb täita teatise 5. punkti vastavad lahtrid.

Lammaste/kitsede partii saatmisel tapmiseks teise liikmesriiki koostab loomapidaja teatise vormil „Loomapidaja toiduohutusealane teatis teise liikmesriiki tapale saadetava lamba- või kitsepartii kohta“. Mõlemad teatise vormid on kättesaadavad Veterinaar- ja Toiduameti kodulehel.

Teatis tuleb koostada iga tapalammaste/-kitsede partii kohta.

Teatise täitja varustab teatise oma ettevõttes kordumatu numbriga, mille kirjutab pealdisse vastavale kohale. Teatis koostatakse kahes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb loomapidajale, teine sihtkohta.

Loomapidaja säilitab tapale saadetud lammaste/kitsede toiduohutusealaseid teatiseid vähemalt 3 aastat.

Tapalammaste/-kitsede partii - samal päeval tapale saadetavate lammaste/ kitsede kogus, mis pärineb ühest loomapidamisettevõttest pärinevast karjast.

Tapalammast/-kits – lammas või kits, kes on määratud viimiseks tapamajja tapmisele või viimiseks kogumiskeskusesse, et ta sealt tapamajja edasi toimetada (edaspidi **tapalammast/-kits**).

Vahendaja - on füüsiline või juriidiline isik, kes äriilisel eesmärgil otse või kaudselt ostab ja müüb veiseid, sigu, lambaid ja kitsi, kellel on nimetatud loomadega kauplemisest püsiv käive ja kes enda omandatud loomad kuni 29 päeva jooksul kas müüb edasi või paigutab müüja ettevõttest pärinevad loomad teise loomapidaja ettevõttesse ning kes vastab talle esitatavatele nõuetele.

Kari – põllumajandusloom või põllumajandusloomade rühm, keda peetakse ühes ettevõttes kui epidemioloogilist üksust. Kui ühes ettevõttes peetakse rohkem kui ühte karja, moodustab iga kari eraldi epidemioloogilise üksuse, millel on sama loomatervishoiualane staatus.

Epidemioloogiline üksus – tähendab karja, millel on sama loomatervishoiualane staatus.

Zoonoos – on otseselt või kaudselt loomulikul teel loomade ja inimeste vahel edasikanduv haigus või nakkus. Zoonooside suhtes kohaldatakse loomataudide kohta käivaid sätteid.

2.1 Teatise A osa:

Märgitakse selle loomapidamisettevõtte üldandmed, kus lambaid/kitsi on kasvatatud ja kust nad tapamajja saadetakse ning tapalammaste/-kitsede partiid iseloomustavad üldandmed.

Lahtrites 1 ja 2 märgitakse andmed loomapidamisettevõtte kohta, kust loomad pärinevad. Loomapidaja märgib lahtris 1 ehitise PRIAs registreerimise numbri.

Lahtris 3 märgitakse farmi teenindava veterinaararsti nimi ja kontaktandmed.

Lahtris 4 märgitakse lammaste/kitsede pealeaadimiskoha aadress.

Lahtris 5 märgitakse tapalammaste/-kitsede üldarv. Vastavalt alapunktis 5.1 märgitakse eraldi lammaste ja alapunktis 5.2 kitsede kogused.

Lahtris 6 märgitakse tapalammaste/-kitsede partii tapale saatmise kuupäev ja kellaaeg, märgitakse ristiga, kas loomad saadetakse otse tapamajja või vahendajale.

Lahtris 7 esitatakse sihtkoha andmed (tapamaja või vahendaja nimi). Juhul, kui lambad/kitsed liiguvad loomapidamisettevõttest otse tapamajja, siis märgitakse lahtris 7 sihtkohaks tapamaja andmed. Juhul, kui lambad/kitsed liiguvad loomapidamisettevõttest vahendaja ettevõttesse, siis märgitakse lahtris 7 sihtkohaks vahendaja ettevõtte andmed.

Juhul, kui vahendaja ettevõttel puudub ehitised ja vahendaja ainult transpordib loomi otse tapamajja, täidab teatise loomapidaja, näidates sihtkohaks tapamaja.

Vahendaja ettevõttest (ehitisest) tapalammaste/-kitsede saatmisel tapamajja koostatakse vahendaja ettevõtja poolt uus teatis ning sellisel juhul märgitakse lahtrites 1 ja 2 vahendaja ettevõtte andmed ning lahtris 7 sihtkohaks tapamaja andmed.

Lahtris 8 märgitakse planeeritav teekonna kestus tundides.

Lahtris 9 märgitakse vedaja või saatja pädevustunnistuse number ja teekonna pikkus (kas teekond on üle või alla 65 km). Juhul, kui vedu teostatakse lähemale kui 65 km, jäetakse pädevustunnistuse number märkimata.

Lahtris 10 edastatakse info lammaste/kitsede päritolu kohta vastavalt Euroopa Komisjoni rakendusmääruse nr 1337/2013 artiklile 5. Kui partiisse kuuluvad lambad/kitsed **on sündinud ja kasvatatud Eestis**, tehakse lahtris olevas JAH kastis märged.

Kui partiisse kuuluvad lambad/kitsed **ei ole sündinud Eestis**, tehakse lahtris olevasse EI kasti märged ja esitatakse loomade kasvatamise riigid lähtuvalt alljärgnevast:

- Kui looma viimane, vähemalt 6 kuu pikkune kasvatamisperiood oli Eestis, märgitakse lahtrisse Eesti;
- Kui looma, kelle tapavanus on vähem kui 6 kuud, kogu kasvatusperiood on olnud Eestis, märgitakse lahtrisse Eesti.
- Kui partiisse kuuluvate lammaste/kitsede kasvatusperioodi käsitlev teave ei vasta ühelegi ülalloetletud kriteeriumitest, siis märgitakse lahtrisse riikide nimed, kus toimus loomade kasvatamine.

2.2 Teatise B osa:

Teatise B osa sisaldab teavet tapalammaste/kitsede partii tervisliku seisundi kohta.

Lahtris 1 edastatakse informatsioon partiisse kuuluvate tapalammaste/kitsede terviseseisundi kohta. Vastus „ei“ märgitakse juhul, kui partiisse kuuluvatel loomad ei esine mingeid kõrvalekaldeid. Vastus „jah“ märgitakse juhul kui partiisse kuuluvatel loomad esineb mingeid kõrvalekaldeid, näiteks nabasong, longe jne.

Lahtris 2 Loomapidaja esitab kinnituse, et loomadele ei ole manustatud ravimeid, millel on kehtiv keeluaeg. Selliseid loomi on keelatud suunata tapmisele. (Andmed võetakse loomapidaja ravimiarvestusest)

Lahtris 3 esitatakse andmed viimase aasta jooksul riikliku saasteainete seireprogrammi raames proovidest leitud keelatud ainete või ülenormiliste jääkainete esinemise kohta lammaste/kitsede päritolukarjas (sh veterinaarravimijäägid või teised saasteained) või märgitakse „pole leitud” .

Lahtris 4 edastatakse teavet selle kohta, et kas partiisse kuuluvaid loomi on uuritud salmonelloosile. Vastus „ei“ märgitakse kui pole uuritud, vastus „jah“ kui uuringud on teostatud. Sel juhul märgitakse juurde uuringute teostamise kuupäev ja uurimistulemus.

Lahtris 5 näidatakse andmed lammaste/kitsede päritolukarjas viimase 12 kuu jooksul diagnoositud muude haiguste kohta, mis võivad liha kaudu ohustada inimese tervist (nt. tuberkuloos, brutselloos, parasiitide vahevormid jne).

Lahtris 6 edastatakse teave selle kohta, kas tapaloomade päritoluettevõttest viimati tapale saadetud lammaste/kitsede puhul on saadud tapamajast tagasiside, et loomade tapaeelse ja/või tapajärgse kontrollimise käigus on leitud rahvatervise, loomatervise või loomade heaolu sisukohast olulisi kõrvalekaldeid. Vastus „ei“ märgitakse kui sellist informatsiooni pole tapamajast saadud. Vastus „jah“ märgitakse kui selline tagasiside on saadud ning juurde märgitakse selle info saamise kuupäev. Juhtudel, kui see info tuli loomapidajale mõnest teisest tapamajast, tuleb teatisele juurde lisada ka tapakontrolli leidudest informeeriva dokumendi koopia.

2.3 Teatise C osa:

Loomapidaja kinnitab, et lambad/kitsed on nõuetekohaselt identifitseeritud (mõlemas kõrvas on nõuetekohane kõrvamärk) ja registreeritud PRIA registris.

Osas C edastatab loomapidaja teavet selle kohta, et kas lammaste/kitsede päritolufarmile on kehtestatud mingeid loomatervishoiualaseid piiranguid. Tehakse märged, et selliseid piiranguid pole, või, et nad on kehtestatud. Viimasel juhul märgitakse, millega seoses need piiranguid on kehtestatud ning loomapartiiga kaasasoleva veterinaartõendi number.

Lisalehe täitmine:

Loomapidaja täidab teatise lisalehe ja märgib iga lamba/kitse identifitseerimisnumbri (ID nr), mis vastab kõrvamärgil olevale numbrile ja sünniaja.

3. Lammaste/kitsede saatmine tapale teise liikmesriiki:

Lammaste ja kitsede saatmisel tapmiseks teise liikmesriiki märgitakse teatisel lammastega/kitsedega ühendusesiseseks kauplemiseks ettenähtud veterinaarsertifikaadi (Põllumajandusministri 11.06.2004.a määrus nr. 109 “Veterinaarnõuded lammaste ja kitsedega kauplemisel” §8) number.

Loomapidaja peab esitama 24 tundi enne loomade väljavedu maakonna veterinaar keskusele taotluse sertifikaadi saamiseks. Täpsemad juhised sertifikaadi taotlemiseks vajalike toimingute kohta on leitavad Veterinaar- ja Toiduameti [kodulehelt](#). Teatis allkirjastatakse loomapidaja või tema volitatud esindaja poolt ning samas märgitakse ka teatise täitmise kuupäev ning kellaaeg.